

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 87/2018-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. februára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Vajdom, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CbZm 161/2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Vajdom, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom

Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 CbZm 161/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti, ako aj z predloženého spisového materiálu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení žalovaného účastníkom konania o zaplatenie 5 305,76 € s príslušenstvom z titulu zmenkového obchodu.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza:

„Na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 3 CbZm 161/2013 odo dňa 21. 12. 2012 do dnešného dňa prebieha konanie v právnej veci žalobcu: [REDAKOVANÉ].. proti žalovanému: [REDAKOVANÉ]... o vydanie zmenkového platobného rozkazu o zaplatenie sumy 5.305,76 EUR s prísl.

I napriek tomu, že odo dňa začatia tohto konania do súčasnosti uplynulo už 5 rokov, do dnešného dňa nie je toto konanie právoplatne skončené...

1./ Právna a faktická zložitost' veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje nezbavuje všeobecný súd zodpovednosti za prieťahy v konaní.

V konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 3 CbZm 161/2013 nejde o právne zložitú vec, keďže ide o zmenkovú vec.

2./ Správanie strany konania /sťažovateľa/ počas konania pred všeobecným súdom.

Zo spisu Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 3 CbZm 161/2013 je zrejmé že prieťahy v tomto konaní spôsobuje odporca, ktorý odmieta na pojednávanie predvolať štatutárneho zástupcu žalobcu alebo povereného zamestnanca žalobcu. Mňa, sťažovateľa na pojednávania predvoláva. Zástupca žalobcu nebol do dnešného dňa vo veci vypočutý. Takýmto postupom odporcu sa porušuje zásada rovnosti strán konania.

... Samotná skutočnosť, že toto konanie trvá už 5 rokov a vo veci sa nekoná preukazuje porušenie môjho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Takáto dĺžka konania predlžuje stav mojej právnej neistoty do tej miery, že moje právo na súdnu ochranu sa stáva iba iluzórnym právom.

Odporca koná spôsobom, ktorému chýba účelnosť a efektívnosť, čo má výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku tohto občianskeho súdneho konania...

Rozsudok Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 3 CbZm 161/2013-12 zo dňa 23. 10. 2013 bol zrušený uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 CoZm/10/2014-169 zo dňa 29. 5. 2015 pre porušenie článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 CoZm/10/2014-169 zo dňa 29. 5. 2015 bolo rozhodnuté, že Mgr. Martina Hrušovská, Ph.D. nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania tejto veci. Toto uznesenie bolo môjmu advokátovi JUDr. Jánovi Vajdovi doručené dňa 19. 8. 2016. Odvtedy sa vo veci vôbec nekoná...

Navrhujem, aby mi Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 4.000,- EUR ako náhradu nemateriálnej ujmy, ktorá mi bola spôsobená nekonaním odporcu.“

Na základe uvedenej sťažostnej argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € a tiež úhradu trov konania v sume 312,33 €.

Pred predbežným prerokovaním veci sa po predchádzajúcej výzve ústavného súdu k sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu v prípise sp. zn. Spr 3024/2018 zo 17. januára 2018, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„... návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu bol súdu doručený dňa 21. 12. 2012, následne na to bol dňa 30. 01. 2013 vydaný zmenkový platobný rozkaz, proti ktorému podal odporca dňa 22. 03. 2013 faxom, doplnené písomným podaním zo dňa 23. 03. 2013 námietky. O námietkach odporcu súd rozhodol Rozsudkom č. k. 3 CbZm/161/2013-122 dňa 23. 10. 2013, ktorý bol po podaní odvolania odporcom zo dňa 20. 12. 2013 zrušený Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 CoZm/10/2014-169 zo dňa 29. 05. 2015, z dôvodu, že postupom súdu prvého stupňa bola odporcovi odňatá možnosť konať pred súdom. Následne súd vytýčil termín pojednávania na deň 20. 01. 2016, na ktoré sa právny zástupca odporcu nedostavil a žiadal pojednanie odročiť. Súd odročil pojednanie na deň 19. 5. 2016, ktoré bolo opäť odročené ale z dôvodu, že právny zástupca odporcu podal námietku zaujatosti konajúceho sudcu dňa 23. 05. 2016. O podanej

námietke zaujatosti rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 1 Ncb/17/2016 dňa 06. 06. 2016. Súd nariadil ďalšie pojednávanie na deň 01. 03. 2017, ktoré bolo z dôvodu neprítomnosti zákonného sudcu zrušené.

Právny zástupca odporcu pred každým pojednávaním podal návrh na vykonanie dokazovania, aby na nariadený termín pojednávania boli predvolaní účastníci konania, a to štatutárny zástupca navrhovateľa alebo poverený zamestnanec navrhovateľa a odporca, a aby bol vykonaný dôkaz ich výsluchom. Sťažovateľ aj vo svojej sťažnosti poukazuje na to, že prietahy v konaní spôsobuje súd, tým, že odmieta na pojednávanie predvolať štatutárneho zástupcu navrhovateľa a povereného zamestnanca navrhovateľa. Zástupca navrhovateľa nebol do dnešného vo veci vypočutý, a týmto postupom súd porušuje podľa sťažovateľa zásadu rovnosti účastníkov konania. V tejto súvislosti si dovoľujem poukázať na ustanovenie § 118 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého po vykonaní úkonov podľa odseku 1 predseda senátu alebo samosudca podľa doterajších výsledkov konania uvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli. A zároveň aj na ustanovenie § 181 ods. 1 Civilného sporového poriadku, účinného od 01. 07. 2016, v zmysle ktorého po úkonoch podľa odseku 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu. Z uvedených ustanovení jednoznačne vyplýva, že o návrhoch odporcu na vykonanie dokazovania súd rozhodne až na pojednávaní, keď vysloví svoje predbežné právne posúdenie veci. Zároveň poukazujem aj na skutočnosť, že účastníci konania sú v konaní právne zastúpení a predvolanie na termín pojednávania doručuje súd ich právnym zástupcom. K tejto časti sťažnosti považujem za potrebné uviesť aj to, že právny zástupca odporcu neuviedol presne, ktorého štatutárneho zástupcu navrhovateľa, resp. povereného zamestnanca navrhovateľa žiada v konaní vypočuť, a zároveň ani neuviedol na preukázanie akých skutkových tvrdení ich žiada v konaní vypočuť. Obmedzil sa len na konštatovanie, že až ich výsluchom sa preukáže nepravdivosť tvrdení navrhovateľa.

Ďalej k sťažnosti uvádzam, že došlo k zmene zákonnej sudkyne a to od 03. 05. 2017 Dodatkom č. 13 k Rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava V. Uvedenou zmenou rozvrhu práve jej bolo pridelených celkovo 598 spisov (od roku 2010 - 2017), v ktorých postupne po naštudovaní a oboznámení sa s predchádzajúcim postupom zákonného sudcu, určuje termín pojednávania a vybavuje ich priebežne... Dlhšie časové odstupy medzi jednotlivými úkonmi boli spôsobené jednak neprimeraným počtom vecí v oddelení ako aj správaním účastníkov konania, predovšetkým sťažovateľa, a to neefektívnosťou a zmätočnosťou svojich úkonov v konaní, na ktoré musel súd následne reagovať, a ktoré toto konanie zbytočne predlžovali. V predmetnej veci je nariadený termín pojednávania na deň 26. 02. 2018...“

Okresným súdom popísaný procesný postup v napadnutom konaní ústavný súd overil jeho porovnaním s obsahom predloženého spisového materiálu a keďže mu zodpovedal, pre potreby ďalšieho konania z neho vychádzal.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa preto sústredil na posúdenie, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú. Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde totiž okrem iného vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd zároveň osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže podľa štandardnej judikatúry ústavného súdu vyplývať aj z toho, že porušenie označených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietáchoch (IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05).

Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05).

Ústavný súd zastáva názor, že iba samotná dĺžka napadnutého konania (aj napriek tomu, že okresný súd vo veci samej do času podania tejto s'ťažnosti právoplatne nerozhodol) ešte sama osebe, bez zohľadnenia konkrétnych okolností posudzovaného prípadu nepredstavuje dostatočný dôvod k tomu, aby ústavný súd len na jeho základe vyslovil porušenie s'ťažovateľom označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. že doterajšia dĺžka napadnutého konania sama osebe predstavuje z ústavného hľadiska neakceptovateľný zásah do podstaty a účelu základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zakladá preto nevyhnutne dôvod na prijatie s'ťažnosti na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 93/03).

Posudzujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci ústavný súd po preskúmaní spisovej dokumentácie v prvom rade konštatuje, že okresný súd vo veci meritórne rozhodol už 30. januára 2013, keď vydal zmenkový platobný rozkaz, proti ktorému s'ťažovateľ podal námietky (22. marca 2013). O námietkach s'ťažovateľa rozhodol okresný súd rozsudkom z 23. októbra 2013, t. j. v zásade v primeranom čase. Následne bol označený rozsudok okresného súdu na základe odvolania s'ťažovateľa zrušený uznesením odvolacieho súdu z 29. mája 2017 z dôvodu, že sa Krajský súd v Bratislave nestotožnil s vyhodnotením dôvodu ospravedlnenia právneho zástupcu s'ťažovateľa z neúčasti na pojednávaní ako nevýznamným. Zo spisu vyplýva, že po podaní odvolania sa spisová dokumentácia nachádzala na Krajskom súde v Bratislave od 13. februára 2014 do 17. júla 2015 a neskôr z dôvodu uplatnenia námietky zaujatosti zákonného sudcu s'ťažovateľom aj v období od 1. júna 2016 do 13. júla 2016, keď okresný súd objektívne nemohol vo veci konať. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že v súlade s ustálenou judikatúrou aktívne využívanie opravných prostriedkov síce nemožno pripísať na ťarchu s'ťažovateľa, ale tento zároveň musí počítať s tým, že odvolací súd sa musí týmito opravnými prostriedkami zaoberať a vysporiadať, čo objektívne spôsobuje predĺženie súdneho konania. Navyše, zo spisovej dokumentácie vyplýva, že s'ťažovateľ a jeho právny zástupca významnou

mierou prispeli k predĺženiu konania svojou neúčast'ou na nariadených pojednávaniach, ktoré bolo potrebné z tohto dôvodu odročovať.

Prihliadajúc na uvedené v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci ústavný súd nezistil také významné prieťahy, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prieťahy podmieňujúce nezlučiteľnosť postupu okresného súdu so základným právom sťažovateľa na konanie bez zbytočných prieťahov, resp. v primeranej lehote (obdobne napr. I. ÚS 63/2000).

Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným postupom okresného súdu v napadnutom konaní a sťažovateľom označenými právami neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie mohla reálne viesť k vysloveniu porušenia označených práv sťažovateľa. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa na predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nebráni sťažovateľovi obrátiť sa opätovne so sťažnosťou na ústavný súd, ak by v ďalšom období v napadnutom konaní dochádzalo k zbytočným prieťahom spôsobeným neodôvodnenou nečinnosťou, príp. neefektívnou činnosťou okresného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. februára 2018